

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

CADA NÚMERO 5 CENTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITG, NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
Fóra de Barcelona, cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50.—EXTRANGER, 2'50

EL PROCÉS FERRER AL PARLAMENT

El procés Maura

N els moments en que escriu aquest article tinc l'ànima suspesa d'un dubte: quan els lectors meus passin la vista per aquestes quartilles, la discussió del Congrés haurà fet que's destrinin be les respectives situacions dels combatents, y les meves consideracions previes seran inactuals y sobrerres... Hi ha instants en que l'història s'accelera, pren una rapidesa desacomtumada; l'història de set dies pot ésser una concentració molt més considerable de vida que l'història de set anys. Y el debat parlamentari del procés Ferrer es una d'aqueixes intenses coagulacions d'història.

En un altre article he intentat analitzar el procés Ferrer com a reflecte de la triple morbositat social d'Espanya: clericalisme, militarisme y burguesisme. Ara parlaré de la respectiva situació de cada agrupament polític davant la discussió parlamentària d'aquell debat, y de lo que arrisca cada partit segons lo que resulti de la batalla. Parlaré de l'aspecte *joc*, en la qüestió Ferrer, com en altre lloc parlo de l'aspecte *síntoma*.

Hi ha, davant la qüestió, un bloc de dretes, qui comensa en l'integrisme y la Defensa Social y no pot saberse be ont acaba... Jo recelo que fins entre'ls republicans mateixos hi hagi alguna fracció compromesa tàcita o inconcientment en aixeq bloc...

Les extremes dretes, les caracterisades singularment per la nota clerical, veuen en la qüestió una defensa pròpia. Pera ells (y així ho declarà en ple Parlament el seu diputat Senante), es indiferent que en Ferrer fos o no culpable dels fets de Juliol, perquè mereixia la mort per la sola enunciació de les doctrines que predicava. Els qui creuen que'l pensament pot delinquir no poden reclamar contra l'execució d'un home d'idees segons ells culpables, punibles de mort. Els qui haurien volgut una Inquisició pera desferse d'en Ferrer difícilment poden preocuparse pel fet secundari de si va pendre part o no en actes de violència que segurament no li repugnaven. Els qui no distingeixen entre l'autor directe d'una violència revolucionaria y el qui ha sembrat l'idea per la qual pugnava la violència no poden sentir la transcendència jurídica de la causa Ferrer com a transgressió de les lleis actuals. Els qui protesten contra aquestes lleis actuals no poden protestar de que'ls governants o els tribunals les oblidin en els moments de prova.

Se dirà que també aqueixes dretes són revolucionaries a la seva manera, y també pre-

diquen la violència de la guerra civil, quan els convé; però la lògica no es patrimoni d'aqueixes pobres gents, plebeus de l'esperit...

Una de les grans equivocacions de l'Església haurà estat convertir en causa política, en interès de partit, la pròpia causa. A tal punt han arribat les coses, que ésser catòlic implica no ja un criteri tancadament conservador, hostil a tot evolutisme, sinó un criteri reaccionari, una protesta contra tot el sistema de les llibertats polítiques. Els sermons són ja discursos de *meeting* polític. L'Església, gelosa del seu sentit de Mare, vol conservar sempre en l'estat de menor, en l'estat d'infant, el fidel, y protesta contra la seva emancipació, contra la seva majoria d'edat, contra la seva adquisició de personalitat y conciencia. Voldria que fos eternament un *capitis minor*.

Pot dirse que avui l'Església té una actitud paralela, en part, a la del protestantisme en el segle XVI. L'Església, tan ductil y adaptable a les modalitats socials, tan aduladura dels rics y dels poderosos, es radicalment inadaptable a l'avens polític, perquè l'avens polític afavoreix als desheretats. Per això avui protesta contra tota adaptació de l'Església an el liberalisme, com els Luters y els Savonarolas protestaven contra l'adaptació de l'Església a la Renaixensa clàssica.

Ara, la qüestió Ferrer divideix una vegada més els homes en dogmatics y racionals; en homes de fe y homes de criteri; en sectaris de l'argument d'autoritat y persones dominadores del seu propi pensament; en aprioristes y reflexius. Si ho mireu be, els qui defensen encara avui la justícia de l'execució d'en Ferrer parlen de la culpabilitat d'aquest home no com d'una cosa fonamentada en proves, en raó, en judici; sinó com a postulat, o com a axioma, cosa indemostrable, de fe, revelació immanent y divina. D'aquí l'exaltació religiosa y cega d'aqueix sectarisme. Repareuho: la millor defensa de l'innocència d'en Ferrer no està en l'eloqüent discurs del seu defensor; està en l'inanitat absoluta de les repetides y tendencioses acusacions; està en l'instrucció del jutge; en l'acusació fiscal, en els dictaments d'assessor y auditor; està en l'innoble campanya de la premsa dretista; està en aquesta angustiosa pregunta de: *¿No hi ha més que això? ¿No hi ha més proves contra aqueix home? ¿pregunta que un se fa després de llegits tots els carrecs. El govern, en el famós follet que va repartir per Europa sobre la qüestió Ferrer, omittia infantilment la defensa, talment com l'Església prohibeix la lectura dels llibres heterodoxes. En cambi nosaltres demanem que's llegeixin sobre tot les acusacions contra en Ferrer, pera convence's de la nulitat de totes*

elles, com demanem que's llegeixin sobre tot els llibres religiosos, pera més aviat perdre la fe.

Així com l'Església ha fet causa pròpia la política de les dretes, així la monarquia ha semblat fer causa pròpia la conducta d'un govern responsable: el d'en Maura. Equivocada gestió es aquesta, perquè atribueix, davant el poble, una part de responsabilitat a les institucions declarades irresponsables. S'estableix tàcitament una *solidaritat en la responsabilitat*. Sembla que s'ha volgut massa clarament rehabilitar el govern caigut y sostreure'l a la seva constitucional responsabilitat, a fi de tornar-se a servir d'ell lo més aviat possible, ja que ella era el qui millor servia els interessos del sistema vigent. La conducta de la premsa que's diu inspirada directament en les aures palatines així ho demostra...

D'aquell procés n'he dit el procés Maura. Segurament ho es: perquè, en el fons, lo que's debat no es altra cosa que la rehabilitació o l'inhabilitació perpetua d'aquell home responsable.—Però també, en un altre sentit, podriem dirne el procés del partit republicà: ja que, segons sia l'habilitat y la conducta dels nostres homes, resultarà la nostra habilitació com els únics verament dignes d'exercir el poder espanyol, o la tutela espanyola si el país no es digne de nosaltres; o be resultarà la nostra inhabilitació perpetua com a coparticeps de l'inferioritat general d'aquet país.

En quant al govern actual, es precis convenir en que la seva situació no pot ésser més delicada. Ell no pot declarar que, davant la qüestió Ferrer, hauria seguit una conducta igual a la del gabinet Maura, perquè aleshores la pregunta natural es aquesta: ¿Doncs per que vareu exigir la caiguda dels conservadors, declarant que no podien seguir en el poder ni una hora més?—Y no pot declarar tampoc que no's fa solidari dels conservadors en la qüestió Ferrer, ja que aleshores, sense comptar que s'aliena les simpaties militars, deixa de cobrir la responsabilitat de les institucions y fa trontollar les bases del sistema. Perquè no cal oblidar que la crisi d'Octubre de 1909 no va ésser una crisi revolucionaria, qui renovés un sistema y eximis de tota anfiga responsabilitat als nous governants; va ésser una continuació, va ésser un cambi de *secretaris*, conservantse les *vertebra suprema* del poder... Per això es un enigma tragic el que deu remoure avui els mirvis del senyor Canalejas, veientse en possessió d'una autoritat rebuda d'un element que ara no pot justificar...

Dies de lluita. Nosaltres, més que parlar, tenim d'esperar que parlin els altres. El nostre paper es el més facil. Esperem la prova d'una sentència executada ja, y assistim a l'an-

guniosa recerca d'aquesta prova que molts pagarien a pes d'or... El teló s'alsa... L'escena es muda encara. Silenci imponent. Sobre les taules nues Clio va a sortir...

¿Què haurà passat, lectors, quan torni a parlarvos, dissabte qui ve, aquest amic vostre que aquí firma?

GABRIEL ALOMAR

DEL DEBAT SOBRE'L PROCÉS FERRER

L'ombra del fusellat

L'altre trust

No tenim cap simpatia, ben al contrari, per l'anomenat *trust* periodistic madrileny, format per *El Liberal*, el *Heraldo de Madrid* y *El Imparcial*. Però entenem que es una grossa errada dirigir totes les bateries contra aqueix *trust*, com fan alguns periodics y alguns polítics de per aquí.

Hi ha un altre *trust* periodistic madrileny més odiós encara que'l dirigit per en Miquel Moya. Aqueix altre *trust*, que si no forma una societat financiera, constitueix una societat de propagandes y campanyes, es el *trust* conservador y maurista, format per *A B C*, *El Mundo*, *La Epoca*, *La Correspondencia de España* y *El Universo*.

Aqueix altre *trust* ha actuat ja ben visiblement en diverses ocasions. La seva actuació ab motiu de l'actual debat parlamentari sobre'l procés Ferrer es manifesta. Se veu clar que té una consigna: la de presentar-lo com una victòria pera en Maura y en La Cierva.

Y també aqueix altre *trust* compta ab el concurs de certes agències telefòniques y telegràfiques, entre elles la d'en Mencheta y la de la premsa associada de Barcelona.

Es tot un vast plan de tergiversació o desfiguració de la veritat. Cal, doncs, posarse en guardia contra certes tendencioses informacions.

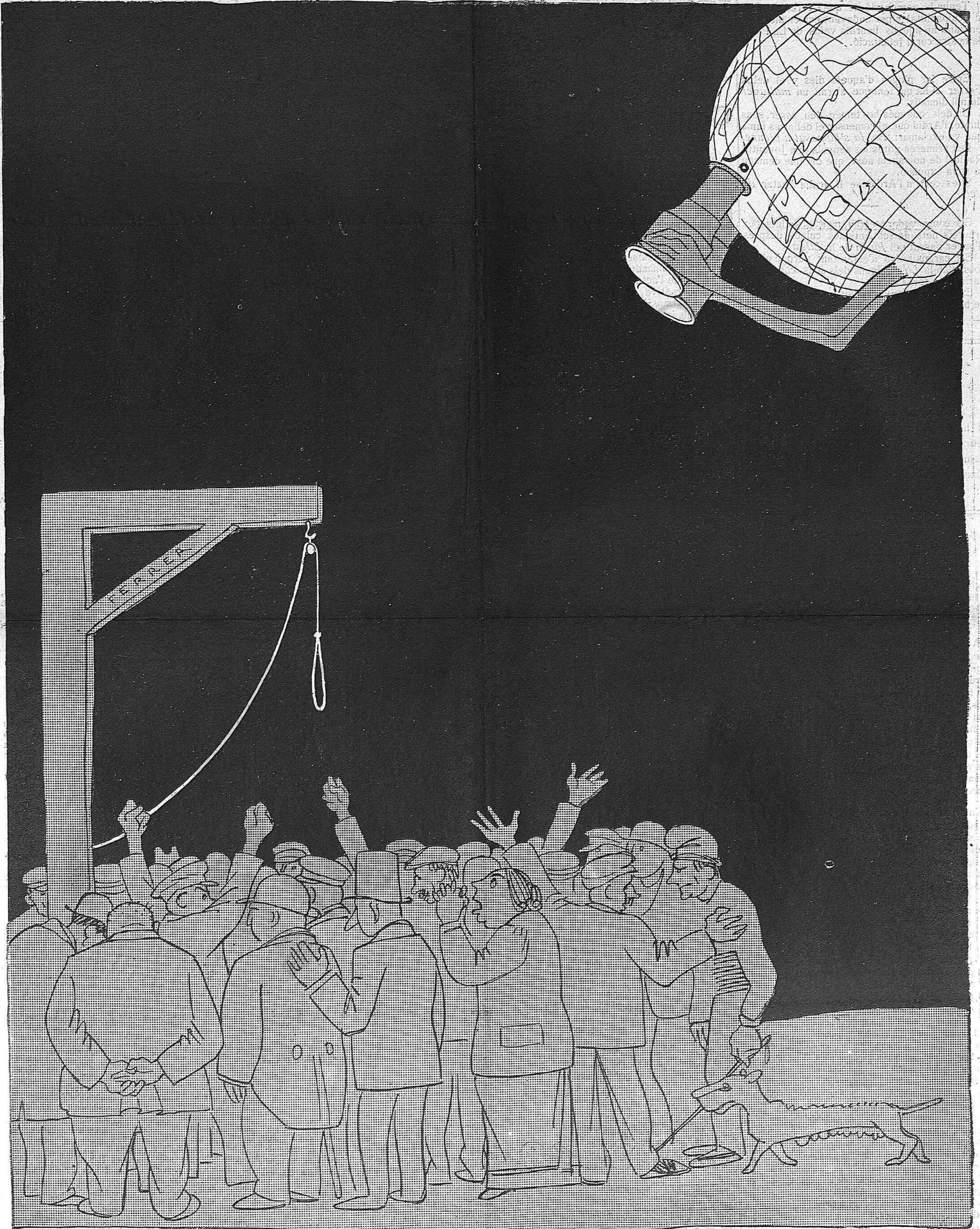
Lo que's preté

Tota la taleia d'aqueix altre *trust* es rehabilitar a Maura y a La Cierva, els dos grans culpables de la tragedia de 1909. Una sentència popular y internacional els ha allunyat del poder. Y ara's preté que l'actual debat significarà no la revisió del procés Ferrer, sinó la revisió del procés Maura-La Cierva.

Seguint el curs de la qüestió Ferrer

EL MÓN:—Veïam, veïam si tornaran a penjarhi el mateix... o si n'hi penjaran un altre...